

Dr. Alina Mihaela Ungureanu

**CONTESTAȚIA LA EXECUTARE
ÎN PROCESUL CIVIL**

Universul Juridic

București

-2012-

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2012, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

***NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.***

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

UNGUREANU, ALINA MIHAELA

Contestația la executare în procesul civil / dr. Alina

Mihaela Ungureanu. - București : Universul Juridic, 2012

Bibliogr.

ISBN 978-973-127-773-8

347.952(498)

REDAȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0731.121.218**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

telefon: **021.314.93.15; 0726.990.184**

DISTRIBUȚIE:

tel./fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

COMENZI ON-LINE,

CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%

ABREVIERI

alin.	- alineat
AUB	- Analele Universității din București
apud.	- citat după
art.	- articol
B. Of.	- Buletinul Oficial, Partea I
B.J. (C.D.)	- Buletinul Jurisprudenței. Culegere de Decizii
c.	- contra
C. civ. (fisc., pen.)	- Codul civil (fiscal, penal) român
C. civ. fr. (it., ltv.)	- Codul civil francez (italian, leton)
CEDO	- Curtea Europeană a Drepturilor Omului
C.Jud.	- Revista „Curierul Judiciar” – serie nouă
Convenție	- Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția europeană a drepturilor omului)
C. pr. civ. (fisc., pen.)	- Codul de procedură civilă (fiscală, penală)
Cass. fr. (it.)	- Curtea de Casație franceză (italiană)
cf.	- a se compara cu
col. civ.	- colegiul civil
C.A.	- Curtea de Apel
Cas.	- Înalta Curte de Casație și Justiție a României
CC	- Curtea Constituțională
CEJ	- Curtea de Justiție a Uniunii Europene
Col.	- Colegiu
CSJ	- Curtea Supremă de Justiție (1990-2003)
dec. civ.	- decizia civilă
D.	- Decret
D.L.	- Decret-lege
Dreptul	- Revista „Dreptul” – serie nouă

ed.	- ediție
Ed.	- Editura
e.g.	- exempli gratia
et alii	- și alții (altele)
ex.	- (de) exemplu
etc.	- etcaetera („și celelalte”)
H.G.	- Hotărârea Guvernului României
ibidem	- în același loc
idem	- același autor
i.e.	- id est
infra	- mai jos
ÎCCJ	- Înalta Curte de Casație și Justiție a României
Jud.	- Judecătoria
J.N.	- Revista „Justiția nouă”
L.	- Lege
L.P.	- „Revista Legalitatea Populară”
loc. cit.	- locul citat
M. Of.	- Monitorul Oficial al României, Partea I
n.a.	- nota autorului
n.n.	- nota noastră (a autorului)
NPCPC	- noul Cod de Procedură Civilă (Legea nr. 134/2010)
nr.	- numărul
OG	- Ordonanța Guvernului
OUG	- Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	- opera citată
p.	- pagina
par.	- paragraful
pt.	- pentru
pct.	- punctul
Plen TS	- Plenul Tribunalului Suprem
PR	- „Pandectele române”
RDC	- „Revista de drept comercial” - serie nouă
RES	- „Revista de executare silită”
RIL	- Recurs în interesul legii

RRD	- „Revista română de drept”
RRDP	- „Revista română de drept privat”
RRES	- „Revista română de executare silită”
s. civ.	- secția civilă
s. com.	- secția comercială
s. cont. adm.	- secția contencios administrativ
sent. civ.	- sentință civilă
s.n.	- sublinierea noastră
supra	- mai sus
SU	- Secții Unite
ș.a.	- și alții (altele)
T.	- Tribunalul
TJ	- Tribunalul județean
TMB	- Tribunalul Municipiului București
TS	- Tribunalul Suprem
UE	- Uniunea Europeană
urm.	- următoarele
V.	- a se vedea
vs.	- versus, „contra”
vol.	- volumul
ZPO	- Zivilprozessordnung (C. pr. civ. german)

TITLUL I

**GENERALITĂȚI
PRIVIND EXECUTAREA SILITĂ**

CAPITOLUL I

CONSIDERAȚII PRELABILE

Materia executării silite ridică nenumărate probleme de tehnică juridică, fiind unul din cele mai specializate domenii ale dreptului¹. În cazul în care problemele întâlnite în cursul executării silite nu sunt bine administrate, acestea pot avea grave consecințe asupra întregului mecanism prin intermediul căruia s-a reușit conducerea corectă și câștigarea procesului judiciar.

Pentru buna funcționare a sistemului juridic și, deci, pentru armonizarea ordinii juridice este imperios să nu fie neglijată materia executării silite, căreia toți participanții la viața publică îi sunt tributari. Chiar credibilitatea justiției depinde de eficacitatea² mecanismelor de executare silită, fiind necesar ca justițiabilul să conștientizeze că poate obține în mod practic și eficient beneficiile pe care le aduce cu sine câștigarea unui proces.

În cazul în care justițiabilul ar întrezări riscul imposibilității de a pune în aplicare hotărârea judecătorească favorabilă, s-ar putea întreba, pe bună dreptate, la ce i-ar putea servi că a parcurs toate etapele judecării, dacă nu poate obține un rezultat practic din aceasta. Riscul ar fi chiar mai mare dacă justițiabilul ar fi asigurat că, și dacă ar pierde un proces, nu ar trebui să aibă motive de îngrijorare, pentru că nu poate fi constrâns la executarea hotărârii. Ce impact ar mai avea în acest caz pentru un debitor o hotărâre care beneficiază de autoritate de lucru judecat, prin care este condamnat?

¹ Gr. Porumb, *Teoria generală a executării silite și unele proceduri speciale*, Ed. Științifică, București, 1964, p. 15; M. Laborde – Lacoste, *Precis elementaire des voies d'execution*, Librairie du Racueil Sirey, Paris, 1939, p. 18.

² C. de Secondat Montesquieu, *Oeuvres complètes de Montesquieu*, 1838, Typografie de Firmin Didot Freres, p. 279, în <http://books.google.ro/ebooks>. „*Il faut que la justice soit prompte. Souvent l'injustice n'est pas dans le jugement, elle est dans le delais*”.

Imposibilitatea executării unui titlu executoriu este, în mod cert, una dintre dovezile cele mai evidente ale ineficienței regulilor de drept¹. În cele din urmă se pune întrebarea la ce servește un sistem de drept căruia îi recunoaștem existența, dacă justiția nu ar avea nicio urmare practică? Este imperios necesar ca executarea silită să aibă mijloace eficiente de realizare, instituția executării fiind cunoscută încă din cele mai vechi timpuri ca o modalitate de temperare a celor care ar încerca să-și facă dreptate de unii singuri, tocmai prin aceea că li se oferă garanția că Statul, prin instituțiile sale, este capabil de a asigura cadrul legal pentru realizarea drepturilor.

În prezent, ideea de moderație în executarea silită deține o poziție centrală în cadrul preocupărilor pentru normarea regulilor de executare silită: debitorul nu mai devine sclavul creditorului său și nici nu mai este arestat, pentru că s-a ajuns la concluzia că nu trebuie încurajate manoperele care aduc atingere demnității și personalității umane. Umanizarea executării silite a adus cu sine și schimbarea obiectului executării silite, de la persoana debitorului către bunurile sale. Fundamentul executării silite constă în abordarea, în general, a principiilor de drept din perspectiva „jaloanelor” care au fost fixate prin Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului din 26 august 1789 și care au fost reafirmate prin deciziile Consiliului Constituțional² în mod constant de atunci³. Totuși, dreptul pozitiv trebuie să creeze un echilibru între protecția creditorului și cea a debitorului. CEDO contribuie, prin hotărârile pe care le pronunță, la crearea unui drept european al executării silite⁴.

¹ N. Fricero, *L'essentiel du Droit des voies d'exécution*, Gualino Editeur, Paris, 2010, p. 12; J. Isnard, A. Stoica, *Droit et procedure*, Etude (broché), Paris, 2006, p. 2.

² Actuala Constituție a Franței, adoptată la data de 4 octombrie 1958, amendată cel mai recent la data de 28 martie 2003 (numită în mod tipic Constituția celei de a cincea Republici) reamintește de Declarația Drepturilor Omului și ale Cetățeanului din 1789, stabilește că suveranitatea vine de la popor (*guvernul poporului, din popor pentru popor* - „*gouvernement du peuple, par le peuple et pour le peuple*”) și asigură independența autorității judiciare, creând o Înalță Curte de Justiție, un Consiliu Constituțional și un Consiliu Economic și Social.

³ C. Brenner ș.a., *Le droit de l'exécution forcee: entre mythe et realite*, Editions Juridiques et Techniques, Paris, 2007, p. 7.

⁴ *Idem*, p. 9.

Secțiunea I

Fenomenul juridic al Imperiului Roman. Primele norme juridice referitoare la executarea silită

Propunem în cele ce urmează un scurt demers de natură să scoată în evidență, pe de o parte, evoluția unor norme juridice în materia analizată¹, iar pe de altă parte, deplina aplicabilitate și în prezent a altor norme juridice, vechi de mii de ani. Actualitatea principiilor juridice² care au luat naștere cu atât de mult timp în urmă ne dovedește că evoluția a avut mai ales rolul de a rafina, cristaliza, de a sedimenta, și mai puțin de a descoperi sau inova.

Fenomenul juridic al Imperiului Roman a reprezentat piatra de temelie a sistemelor de drept din multe state moderne, actualitatea percepțelor antice fiind pe cât de surprinzătoare, pe atât de normală, dacă avem în vedere faptul că la baza fiecărui sistem de drept au stat aceleași elemente primordiale: morala, pe de o parte, și religia, pe de altă parte³.

Primele norme de procedură civilă și-au găsit consacrarea în opera legislativă creată de gânditorii romani. Dar celebrul drept roman, cu care se mândrește Europa continentală, nu s-a conservat numai în locul său de naștere, ci în Bizanțul în care, sub împăratul Justinian, a fost alcătuit renumitul *Corpus Juris Civilis*, restructurat și îmbunătățit cu ajutorul *Novellae*-lor, într-o manieră creștină⁴.

¹ N. Popa, *Teoria generală a dreptului*, Ed. Actami, București, 1994, p. 27, V. Ferrari, *Sociology of Law. A Theoretical Introduction*, University of Helsinki, *Sociology of Law*, Series n. 6, Helsinki 1989, p. 31, J. Chevallier, *Etat de droit*, în *Dictionnaire encyclopédique et de sociologie du droit, deuxième édition, sous la direction d'André Jean Arnaud*, Paris, L.G.D.J., 1993, p. 240. A se vedea și P. Miculescu, *Statul de drept*, Ed. Lumina Lex, București, 1998, p. 53

² H. Kelsen, *Doctrina pură a dreptului*, Ed. Humanitas, București, 2000, p. 263, N. Popa, M.C. Eremia, S. Cristea, *Teoria Generală a Dreptului*, ed. a II-a, Ed. All Beck, București, 2005, p. 130, I. Vida, *Legistică formală. Introducere în tehnica și procedura legislativă*, ed. a IV-a, Ed. Lumina Lex, București, 2010, p. 104.

³ I. Barnea, O. Iliescu, C. Nicolescu, *Cultura bizantină în România*, București, 1971, p. 30.

⁴ A. Ducellier, *Byzance et le monde orthodoxe*, Paris, 1997, p. 40-43, *apud* I. Barnea, *op. cit.*, p. 35. Legislația lui Justinian – denumită de juristii Universității din Bologna *Corpus juris civilis*, denumire folosită și în prezent – cuprinde patru

Corpus Juris Civilis - cu adăugirile făcute - a fost tradus în limba greacă și mai târziu publicat sub forma prețioaselor Basilicale (în mai multe volume) și a altor colecții de legi, și a fost transmis în Europa, prelucrat și aplicat la ortodocși, chiar și în timpul stăpânirii otomane. *Corpus Juris Civilis* este încoronarea și punerea la punct în mod definitiv a lucrărilor anterioare¹. Din cauza imperfecțiunilor întâlnite în Codexul Teodosian, a abundenței legislative din vremea împăraților din a două jumătate a secolului al V-lea (Leon, Zenon, Anastasius) se impunea o operă de sinteză, pentru realizarea căreia Justinian a avut concursul unor juriști de seamă, între care un rol deosebit i-a revenit lui Trebonian².

Totul a început la 13 februarie 528, atunci când Justinian numește o comisie formată din 7 membri, în frunte cu Trebonian, având misiunea de a reuni într-un cod toate constituțiile (legile) imperiale în vigoare, de la Hadrian (117-138) și până în secolul al VI-lea, eliminând elementele care nu mai corespundeau cerințelor timpului. Comisia trebuia să utilizeze Codexul Teodosian precum și culegerile particulare alcătuite în timpul lui Diocletian: *Codex Gregorianus* și *Codex Hermogenianus*³. Demersul lui Justinian s-a concretizat pe 7 aprilie 529, când lucrarea intitulată *Codex Justinianus* a fost gata. La 15 decembrie 530, împăratul numește o nouă comisie formată din 16 membri, pusă sub conducerea aceluiși Trebonian cu misiunea de a codifica lucrările de interpretare a legilor (jurisprudența juriștilor romani din secolele II-III). După trei ani lucrarea a fost publicată (la 16 decembrie 533) sub numele de *Pandecte* sau *Digeste*⁴.

lucrări: *Codul (Codex-ul), Digestele, Institutele și Novelele* - fiind publicată pentru prima dată în anul 1489.

¹ Vl. Hanga, *Justiniani Institutiones - Instituțiile lui Iustinian*, Ed. Lumina Lex București, 2005, p. 140.

² *Idem*, p. 36.

³ C. Mango, *L'Architecture byzantine*, Gallimard/Electra, Paris, 1993, p. 98; J.M. Spieser, *Histoire de l'Art et Archéologie de Byzance: de la vie des formes a leur fonction sociale et a leur foctionnement anthropologique*, Actes du 1er Congres europeen de la FIDEM, Spoleto, 27-29 mai 1993, p. 81-96; R.J. Mainstone, *Hagia Sophia. Architecture, Structure and Liturgy of Justinian's Great Church*, Londra, 1988 *apud* M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I, Ed. IBMBOR, București, 1980, p. 161.

⁴ *Idem*, p. 161-163.